

Про це нам говорять свята

Чудо божественної присутності

На обкладинці — ікона з іконостасу
бenedиктинського монастиря
у м. Планкшетген (Німеччина)
авторства Іконописної майстерні
«РАДРУЖ», УКУ

Українська Греко-Католицька Церква
Патріарша літургійна комісія

2014

При підтримці
благодійної організації Renovabis

*Свято Вознесіння Господа
нашою Ісуса Христа*

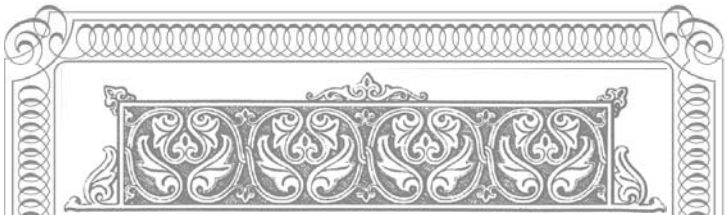
СВЯТО ВОЗНІСІННЯ ГОСПОДНЬОГО

Тропар свята, глас 4:

**«Вознісся Ти у славі, Христе
Боже наш, радість сотворив-
ши ученикам обітуванням
Святого Духа, утвердивши
їх благословенням, бо Ти
еси Син Божий, ізбавитель
світу»**

Кондак, глас 6:

**«Сповнивши промисел
щодо нас і те, що на землі,
з'єднавши з небесним, воз-
нісся Ти у славі, Христе Боже
наш, ніяк не відлучаючись,
але невідступно перебува-
ючи, Ти кличеш до тих, що
люблять Тебе: Я з вами і
ніхто проти вас!»**

«І він вивів їх аж до Витанії і, знявши руки свої, благословив їх. А як він благословляв їх, віддалився від них і почав возноситись на небо. Вони ж, поклонившись йому, повернулися з радістю великою в Єрусалим, і перебували весь час у храмі, славлячи та хвалячи Бога» (Лк. 24, 50–53).

«Отож, зійшовшись, вони питали його: «Господи, чи цього часу знову відбудуєш Ізраїлеві царство?» Він відповів їм: «Не ваша справа знати час і пору, що їх Отець призначив у своїй владі. Та ви приймете силу Святого Духа, що на вас зійде, і будете моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі.» І сказавши це, коли вони дивились, знявся угору, і хмара його взяла з-перед очей їхніх. І як вони дивилися пильно на небо, коли він відходив, два мужі стали коло них у білій одежі і сказали: «Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись на небо? Оцей Ісус, який від вас був взятий на небо, так само прийде, як його ви бачили відходячого на небо.» Тоді вони повернулися в Єрусалим з гори, що зветься Оливною, що близько Єрусалиму - день ходи в суботу». (Ді. 6, 13)

**«ТИ ВІД НЕБУТТЯ ДО БУТТЯ НАС
ПРИВІВ, І КОЛИ МИ ВІДПАЛИ, ТИ ЗНОВУ
НАС ПІДНЯВ, І НЕ ПЕРЕСТАЄ ТВОРИТИ
ЄСЯ, ПОКИ НАС НА НЕБО ПРИВІВ І БУДУЧЕ
ЦАРСТВО ТВОЄ ДЯРУЄТЬ»
(молитва анафори Літургії
св. Йоана Золотоустого).**

Християнська віра в те, що Христос воскрес із мертвих нерозривно пов'язана з вірою в те, що Він вознісся на небо, де возсів праворуч Отця. Євангеліст Лука описує нам цю подію двічі: наприкінці Євангелія і на початку Книги Діянъ.

«Господь вознісся на небеса», – часто співаємо в цей день і це означає, що відбулося щось дуже важливе для нашої віри і життя. Однак Вознесіння Ісуса на небеса не є просто фізичним піднесенням Ісусу догори, за хмари, і не є також «зникненням» Ісуса з-перед очей Його учнів, після якого можна говорити про певну невидиму «духовну» Його присутність у світі. Ця подія відкриває важливу духовну реальність, без якої взагалі неможливо говорити про християнську віру, спасіння, Церкву і Євангеліє у світі. Як новозавітні, так і літургійні тексти Церкви говорять нам про вознесіння Ісуса мовою символів та образів, які важливо правильно відчитати, аби зрозуміти зміст події і свята.

ШАЮЄ НЕБА І ЗЕМЛІ

На перешкоді правильному розумінню свята Вознесіння лежить неправильне (але досить популярне навіть серед християн) уявлення про землю й небо та про їх взаємовідношення. У нашій культурі прийнято вважати «небом» щось несумісне з усім матеріальним, вищим за нього, а іноді навіть ворожим до нього. Часто можна спостерігати протиставлення землі і неба. Натомість у біблійних та літургійних текстах спостерігаємо зовсім інакшу картину. В момент важливих спасенних подій небо і земля не лише не протиставляються, вони об'єднуються у радісному пориві прослави Бога, який спершу їх створив, а тепер велично спасає.

Адже згідно з біблійним уявленням, яке повністю переймають наші богослужбові тексти, небо і земля не є двома різними місцями в одній і тій самій системі часу і простору. Скоріше вони є двома різними вимірами благого Божого творіння. Небо і земля нерозривно пов'язані між собою.

Лише в такому ключі можна сприйняти те, про що нам говорить свято Вознесіння Господнього.

Про таїнство свята Вознесіння говорить папа Венедикт XVI у книзі «Ісус із Назарету»: «У вознесінні Ісус йде не кудись до далеких небесних світил, а входить у спільність життя і влади з живим Богом, у стані вищості Бога понад усяким простором. Тому він не “пішов геть”, але завдяки самій Божій могутності завжди присутній тепер з нами і для нас. У прощальних промовах Євангелія від Йоана Ісус саме це говорить своїм учням: “Відходжу і до вас повернуся” (Йо. 14, 28). У цьому стихові дивовижно виражена своєрідність “відходу” ... Його відхід одночасно він є «приходом», новим способом близькості, тривалої присутності, радості, про яку йдеться в Євангелії. Оскільки Ісус є біля Отця, Він не є далеко, але близько до нас. Тепер Він вже не в одному окремому місці світу, як перед Вознесінням, тепер у своїй могутності, що перевершує для всіх усякий простір, Він присутній поруч з усіма і Йому моляться всі – протягом всієї історії – і в усіх місцях».

Той, хто перебуває на небесах (у біблійному розумінні), може одночасно перебувати і в будь-якій точці землі. Тому Ісус після свого вознесіння став доступним всім і всюди, і лю-

дям не потрібно спеціально кудись добиратися, аби зустрітися із Ним. А водночас Він стає владарем землі, адже в біблійному розумінні, небеса є своєрідним «пунктом управління» землею. Це засвідчують слова наприкінці Євангелія від Матея, якими Ісус звертається до своїх учнів: «Дана мені усяка влада на небі і на землі» (Мт. 28, 18).

Коли в Біблії і богослужбових текстах йдеться про «небо та землю», то мається на увазі, що світ, у якому ми живемо, має й інший вимір, іншу грань реальності. В Біблії «небо» є «простором», в якому перебуває Бог, це Божий вимір життя і реальності, а «земля» – «простір», в якому перебувають люди. Згідно з вірою Церкви «небо» стане для нас тимчасовим житлом після закінчення теперішнього земного життя, однак наш шлях пролягає до нового світу, нового преображеного Богом творіння. Цю істину ми урочисто визнаємо щоразу наприкінці Символу віри: «Очікую воскресіння мертвих і життя майбутнього віку. Амінь». Відповідно до Божого задуму, нас чекають «нове небо і нова земля», які раз і назавжди з'єднаються в новій реальності. Сенс воскресіння Ісуса почасти полягає в тому, що воно поклало початок цьому чудесному оновленню всього творіння. На хресті було завдано уда-

ру головним силам зла – тлінню та смерті, і тоді творча Божа сила, вже не стримувана (як раніше) спротивом людини, змогла розгорітися і дати початок тій єдності небес і землі, яку Бог задумав для всього світу. «Небо» і «земля» – це дві взаємопов’язані сфери божественної реальності, серед яких воскресле тіло Ісуса – перша, яка повністю належить обом світам, й очікує часу, коли все буде оновлено і возз’єднано. Ісус перейшов в Божі обителі, але він повернеться в день, коли той вимір і наше теперішнє зіллються воедино раз і назавжди. Цій обітниці ще належить збутися в історії. Саме це ми маємо на увазі під Парусією – Другим пришествям.

Бог задумав і обіцяв поєднати у Христі все: і земне, і небесне (Еф. 1, 10). Через Вознесіння Христос увійшов в «простір» Бога, в новий Божий світ, щоб владарювати нашим світом як Господь, і водночас заступатися за нас перед Отцем. Оскільки Ісус є правдивою людиною, Він покидає нас, але оскільки Він є Господом – Він постійно є присутнім у Церкві і світі: «Ось я з вами по всі дні, аж до кінця світу» (Мт. 28, 20).

РАДІСТЬ І СЛАВА

Кондак свята є одним з найбільш вражаючих текстів:

«Сповнивши промисел щодо нас і те, що на землі, з'єднавши з небесним, вознісся Ти у славі, Христе Боже наш, ніяк не відлучаючись, але невідступно перебуваючи, Ти кличеш до тих, що люблять Тебе: Я з вами і ніхто проти вас!»

Ніяк не відлучаючись! Невідступно перебуваючи з нами тут, тепер! Літургійні тексти говорять про живу присутність спасаючого Ісуса. Є до кого воззвати з глибин відчаю, коли світ починає здаватися джунглями, люди довкола – хижими звірами, тоді Він відчиняє – якщо призовеш Ім'я Його – оцю тонку грань між двома вимірами буття, дає себе відчутти, робить свою милість відчутною (Пс. 142, 8).

«Вознісся Ти у славі, Христе Боже наш, радість сотворивши ученикам обітуванням Святого Духа,

утвердивши їх благословенням, бо Ти єси Син Божий, ізбавитель світу» (*тропар Вознесіння, глас 4*)

Однак Вознесіння говорить нам не лише про Ісуса, а й про кожного з нас і світ, в котрому живемо. Літургійні тексти раз у раз наголошують на тому, що Ісус вознісся на небеса тілесно, тобто разом із тілом, яке на себе прийняв, тобто із нашим тілом. Саме тому можна говорити про те, що у вознесінні Христа людська природа набуває нечуваної честі та цінності, адже вона сидить праворуч Бога Отця:

«Від лона Отчого не відлучаючись, найсолодший Ісусе, і з земними як людина поживши, днесь із гори Оливної вознісся єси у славі; і вознісши з милости падшу природу нашу, з Отцем її посадив» (*стихира вечірні Вознесіння, глас 6*).

«Господь вознісся на Небеса, щоб послати Утішителя світові. Небеса приготували престіл Його, хмари - восходження Його. Ангели дивуються, людину бачачи вищою за себе» (*стихира вечірні Вознесіння, глас 6*).

Усю його глибину і неймовірність Вознесіння можна почати розуміти, коли заглибитися в те, що сталося з

Ісусом задовго перед ним. Він СТАВ нашою плоттю і коли вознісся – то з цією ж плоттю, вона назавжди – Його. Отже, тепер людська плоть, що приречена возсідає праворуч Предвічного Отця! Плоть мене, падшого і грішного, плоть мене, приреченого постаріти, посивіти, знесиліти, померти – можливо, пройшовши всі упокорення старечої немічності, ставши тягарем для родини, змушуючи молодих по мені прибирати і вдихати мій сморід. Оця плоть – з Богом, у тому вимірі, який не старіє, не знає присмерку, не нівечиться. Моє ефемерне плотське буття Бог захотів з'єднати зі своїм – всепереможно світлопромінним!

Богові не байдужа наша тутешня і тимчасова ефемерність. Бо ж Він плоть прийняв, не щоб нас принизити, не щоб показати свою силу проти нашого безсилля. Він принизився, щоб нас вивищити. На те й перетерпів Він хрест, оплювання, бичування, болі катованого тіла – щоб перейти і наш земний шлях. Ісус побував там, де крайній відчай, і саме тому тепер Він може бути Заступником. У своїй плоті Він носить досвід умираючого космосу. Але тепер ця «вмирущість» і спричинена гріхом трагедія космосу – по правиці Отця, там, де Божественна Плоть їх Заступника, – Заступника і Радости всього творіння.

Свято Вознесіння говорить про остаточне покликання і призначення людини – реалізувати Божу волю «як на небі, так і на землі». Це можливе лише за умови усиновлення людини Богові, зверненні всього свого людського потенціалу в напрямку до джерела свого життя – Бога Отця. За словами одного з найвідоміших християнських авторів Іринія Ліонського «неможливо жити без Життя, а життя існує лише за умови спільності з Богом... Адже слава Божа – це жива людина». Радість цього свята полягає також і в тому, Христос являє нам Бога, а разом з тим являє і справжню людину, яка покликана прийняти в себе Бога, полюбити Його як Свого Отця. Лише в Бозі може реалізуватися справжня людськість. Вознесіння Господнє показує, що все у житті людини на землі може бути вознесене до небес, все може набрати сенсу і значення у світлі Небесного Царства.

ПОЧАТОК ЖИТТЯ

«Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись на небо?» (Ді. 1, 11) – звертається ангел до учасників цієї таїнственої події, заохочуючи їх активності і подальшого руху для сповнення всього того, що заповідав Ісус. Пережитий досвід зустрічі з Христом не повинен стати для них лише їх особистим досвідом, а поширюватися у світі. Християнин – це той, хто свідчить про володарювання Христа над світом. Той, хто через молитву і богослужіння постійно долучається до небесної реальності, радіє нею, знаходить в ній сили і, відповідно може давати належну оцінку всьому, що нас оточує. Християнство – це дар Божої присутності, дар внутрішньої близькості Бога і доручення діяти, свідчити про Ісуса Христа.

